

7/14216

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.15.0.SGB.02.610 - 786

04 Haziran 2010

Konu : Yazılı Soru Önergesi (7/14216)

006886

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: T.B.M.M. Başkanlığının 10.05.2010 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-22807 sayılı yazısı.

Zonguldak Milletvekili Sayın Ali İhsan KÖKTÜRK'ün, tarafıma tevcih ettiği 7/14216 esas nolu yazılı soru önergesi, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği, TTK Genel Müdürlüğü ve Özelleştirme İdaresi Başkanlığından alınan yazılı bilgiler doğrultusunda aşağıda cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Taner YILDIZ
Bakan

EKLER :
EK-1 Önerge Cevabı (3 Sayfa)

DAĞITIM :
Gereği : Bilgi :
TBMM Bşk. Başbakanlık

**ZONGULDAK MİLLETVEKİLİ SAYIN ALİ İHSAN KÖKTÜRK'ÜN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/14216)**

Sorular 1-8:

17.3.2004 Tarih ve 2004/3 Sayılı YPK Kararı ile yürürlüğe giren; "Elektrik Enerjisi Sektör Reformu ve Özelleştirme Strateji Belgesi"ne göre "Üretim varlıklarının yeniden yapılandırılması ve gruplandırma yoluyla özelleştirilmesi" kararı doğrultusunda 2009 yılı sonuna kadar özelleştirilmesi planlanan, ancak bugüne kadar özelleştirilmesi gerçekleştirilememiş olan, EÜAŞ bünyesindeki termik santrallerin tamamının özelleştirileceğine ilişkin, Sn. Maliye Bakanının, geçen ay Ankara'da Hilton Otelde yapılan özelleştirme arenası çalıştayında, Özelleştirme İdaresi Başkanlığında bu konuda çalışmalar yürütüldüğüne ilişkin açıklamalarda bulunduğunu öğrenmiş bulunuyoruz. Buna göre;

1. Bu bilgiler doğru mudur?
2. Bunun yalnız ülkemizdeki değil AB ülkelerinde de yapılan en büyük ve en kapsamlı özelleştirme niteliği taşıyacağı düşünülürse, AB ülkelerinde ısrarla kaçınılan elektrik üretiminin tamamen özelleştirilmesi uygulaması, hangi ekonomik ve bilimsel veri ve sonuçlar baz alınarak yapılmaktadır? Özel koşulları olan bir iki ülke dışında hangi ülkeler örnek alınmaktadır?
3. Şu an ülkemizdeki elektrik üretiminin % 49'u özel, % 50'si kamu eliyle sağlanmaktadır. Bu özelleştirmeler sonrasında üretim ağırlığının özel sektöre geçmesi ve kamunun zorunlu alıcı konumda olması nedeniyle, gerek piyasada rekabetin sağlanması, gerekse tüketicilerin ücret ve arz güvenliğinin sağlanması riske atılmış olmayacak mıdır?
4. Açıklamalarda; "portföy gurupları halinde" ihale yapılacağı belirtilmiştir. Bu durum, yerli sermaye gruplarının aleyhine ve sektörün, hiçbir yatırım yapmadan, hazır hali ile, yabancıların eline geçmesi sonucunu doğurmayacak mıdır? Aynı hataları yapan İspanya'nın, AB'yi de karşısına alarak, yeniden devletleştirme sürecine girmesine yönelik gelişmeler karşısında, Bakanlık olarak, ülkemize yönelik mukayeseli değerlendirmeleriniz nelerdir?
5. ÇATES'in de portföy gurubu içinde satılacağı haricen konuşulmaktadır. TTK'dan satın aldığı filitrasyon ürünü taşkömürü yan ürünü mikst cinsi buhar kömürü ile çalışmak üzere dizayn edilmiş bu elektrik üretim tesisi kârlı bir kamu işletmesidir. İhtiyacı olan enerji ham maddesini satın aldığı TTK'nın ise; en verimli dönemlerindeki üretim değerlerinin kurumda yatırıma dönüştürülmemesi, öncesinde pek çok kamu sanayi kuruluşuna ucuz hammadde sağlaması ve taşkömürü sektörünün yeraltı kömür üretimi gibi önemli ve stratejik bir üretimin ağır koşullarından kaynaklanan nedenlerle ek sübvansiyonlarla üretimini sürdürdüğü bilinmektedir. Filitrasyon ürünü buhar kömürünün tek alıcı ve kullanıcısı ise ÇATES'dir. Aynı coğrafi bölgede ve birbirine çok önemli teknik - tarihsel veriler ile bağlı bulunan bu iki kamu kuruluşundan birinin özelleştirilmesi, diğerini çok büyük oranda olumsuz etkilemeyecek midir? Sübvansiyon ihtiyacını daha da arttırmayacak mıdır?
6. "9. Kalkınma planı, 2009 Yılı Programı 63. Önceliği 123 Nolu Tedbir uyarınca Türkiye Taşkömürü Kurumunun (TTK) yeniden yapılandırılmasına" yönelik olarak, halen Hazine Müsteşarlığı koordinasyonunda, Bakanlığınız ile birlikte ilgili kurum ve kuruluşların katılımı ile bir yeni eylem planı hazırlanmakta olduğu bilinmektedir.

TTK'nın yeniden yapılandırılması çalışmasına, uzunca bir dönemden bu yana çeşitli teknik çalışmalarda da belirtildiği üzere TTK'nın zararlarının bir bölümünün ÇATES'in karlılığından karşılanabilmesini teminen, ÇATES'in TTK Genel Müdürlüğüne devredilmesi düşünülmekte midir? Enerji Bakanlığı, ÇATES'in özelleştirilmesine yönelik kamuoyunda oluşan yoğun tepkilerin farkında mıdır?

7. Buna yönelik uygulamaya, zarar eden yeraltı kömür işletmelerinin benzer bir yapı içinde finansmanına ABD'de rastlanılmaktadır. Yeraltı taşkömürü üretiminde önemli zararları olan PEABODY grubunun karlılığa kendisine ait TS'lerdeki elektrik üretiminde ulaştığı bilgisi karşısında değerlendirmeleriniz nedir?
8. ÇATES'in özelleştirilmesine yönelik gelişmeler; ÇATES'in TTK'ya devri durumunda gerçekleşecek, TTK'nın da ABD'li PEABODY grubu gibi hiç zarar etmeden ve bir sübvansiyon ihtiyacı olmadan, ülke ve bölge ekonomisi ve istihdamına katkı sağlayabilme imkânlarının kaçırılmasına neden olmayacak mıdır?

Cevaplar 1-8:

Elektrik üretim tesislerinin özelleştirme çalışmaları 4628 ve 4046 sayılı Kanunlar çerçevesinde Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca yürütülmektedir. Elektrik Üretim A.Ş. Genel Müdürlüğü bünyesinde bulunan termik santrallerin tamamı olan (17) termik santral ile (28) hidroelektrik santralının tek tek ve portföyler halinde özelleştirilmesi düşünülmektedir. Hamitabat, Çan, Seyitömer ve Soma termik santrallerinin portföy grupları dışında tutularak öncelikli olarak özelleştirilmeleri planlanmaktadır. Diğer santrallerin ise (9) portföy halinde düzenlenerek özelleştirilmesi gerçekleştirilecektir.

18 Mayıs 2009 tarihli Elektrik Enerji Piyasası ve Arz Güvenliği Strateji Belgesinde de belirtildiği üzere, elektrik enerji sektörünün yapılandırılmasının amaçları;

- Piyasa yapısı ve piyasa faaliyetlerinin, arz güvenliğini temin edecek şekilde oluşturulması ve sürdürülmesi,
- Sürdürülebilir bir elektrik enerjisi piyasasının oluşturulması hedefi doğrultusunda, iklim değişikliği ve çevresel etkilerin sektörün her alanındaki faaliyetlerde göz önünde bulundurulması,
- Elektrik enerjisi üretimi, iletimi, dağıtımı ve kullanımında kayıpların asgariye indirilmesi, verimliliğin artırılması, enerji ortamı yoluyla elektrik enerjisi maliyetlerinin azaltılması ve bu sayede oluşturulacak kazanımlarla elektrik hizmetinin tüketicilere daha makul maliyetlerle sunulması,
- Enerji arzında dışa bağımlılığı azaltmak üzere, yeni teknolojilerin özendirilmesi, kaynak çeşitliliğinin sağlanması ve yeterli ve yenilenebilir kaynakların azami ölçüde kullanılması,
- Sektörde yapılacak yatırımlarda yerli katkı paylarının artırılması olarak belirlenmiştir.

Sektördeki özelleştirme uygulamalarının hedefi, rekabetçi bir yapının oluşturulması, verimliliğin artırılması ve bu yolla maliyetlerin düşürülmesi, böylece oluşacak kazanımların nihai tüketiciye yansıtılmasıdır.

Yapılan özelleştirme çalışmalarında enerji sektörü uluslararası örnekler de dahil olmak üzere her boyutu ile değerlendirilmektedir. Termik santraller için yakıt temini hususunda, ülke ve kamu yararı dikkate alınarak, ilgili kurumlarla detaylı çalışmalar titizlikle sürdürülmektedir.

TTK'nın ÇATES'e verdiği santral yakıtı kömür 3.300 ± 150 kcal/kg, $\%47 \pm 3$ kül ve $\%16 \pm 2$ rutubet değerinde olup bu karakteri ile steam coal (buhar kömürü) değildir. Bu yakıt cinsi; 10 mm, 100 mm, parça, 0,5 mm, -10 mm ve toz (koklaşabilir) yüksek kaliteli kömürleri elde ederken oluşan ara ürün ve -0,5 mm tayling (atık) karışımı ile elde edilmektedir.

Mevcut ÇATES-B (2 X 150 MW) santralının kazan yapısı bu cins yakıta göre dizayn edilmiş olup, santralin kamu veya özel sektör tarafından işletilmesinin, TTK'nın pazarlama hedefleri açısından bir sorun oluşturmayacağı düşünülmektedir. Ayrıca, bu santralin özelleştirilmesi durumunda bile TTK'nın kar/zarar ve maliyet değerlerini etkilemeyeceği değerlendirilmektedir.

2001 Yılı Program Tedbirlerinin 138 No'lu Tedbirinde, "TTK'nın zarar eden bir yapıdan çıkarılması amacıyla eylem planı hazırlanacak ve kurum yeniden yapılandırılacaktır." hususu yer almaktadır. Belirtilen tavsiye kararı ve tedbir doğrultusunda Hazine Müsteşarlığı koordinatörlüğünde Bakanlığımız, DPT Müsteşarlığı, ve TTK yetkililerinden bir komisyon oluşturulmuş ve çalışmalarını devam ettirmektedir. Bu çalışmaların amacı, tedbir ve tavsiye kararında yer aldığı üzere TTK'nın daha verimli bir yapıya nasıl getirilebileceği üzerinedir.

Sorular 9, 10, 11:

- AB ile G-20 ülkelerinin, ülkemizde dahil üye ülkelerden, zarar eden maden işletmelerine yapılan devlet sübvansiyonlarının tamamen kaldırılmasına yönelik olarak yapılmasını istedikleri çalışmaların nihai hedefleri TTK ve TKİ gibi ulusal kurumlarımıza yönelik sübvansiyonların tamamen kaldırılması mıdır? Böyle bir durum TTK başta olmak üzere TKİ'nin de içinde olduğu madenci KİT'leri kapanma noktasına taşımayacak mıdır? Enerji Bakanlığının görevi ulusal maden kuruluşlarımıza ve ulusal-kamusal enerji kuruluşlarımıza sahip çıkmak değil midir?

- TTK yeniden yapılandırılırken hedefiniz, yukarıdaki alternatiflerle yaşatılması ve geleceğe taşınması mıdır? Yoksa başka hedefler mi söz konusudur?

- ÇATES'in de aralarında bulunduğu enerji santrallerinin bizzat Sayın Başbakan tarafından Paris'te yapılan toplantıda pazarlandığına yönelik iddialar doğru mudur?

Cevaplar 9, 10, 11:

Hazine Müsteşarlığı koordinasyonunda devam etmekte olan orta vadeli TTK'nın yeniden yapılandırılması çalışmalarında ortaya konulan hedefler, 5.000.000 ton/yıl üretim ve 14.000 (12.000 yer altı+ 2.000 yerüstü) işçi'dir. Bunun yanında rödovans işletmeciliği ile buna ilaveten 5.000.000 ton/yıl üretim öngörülmektedir. Ayrıca bu özel sektör üretimine dayalı Amasra-B bölgesinde 3.6 Milyon ton/yıl üretim ile 1.320 (2x660) MW, Armutçuk Alacağzı mevkiinde ise 150 MW gücünde santraller planlanmış olup faaliyetler yürütülmektedir.

Yapılan çalışmalar sonucunda, TTK'nın yukarıda belirtilen hedeflere ulaşması halinde zararının, 2014 yılında yaklaşık 50 Milyon \$ /yıl seviyesine çekilerek gelecekte uzun yıllar boyunca ülke ekonomisine pozitif katkı sağlaması beklenmektedir.